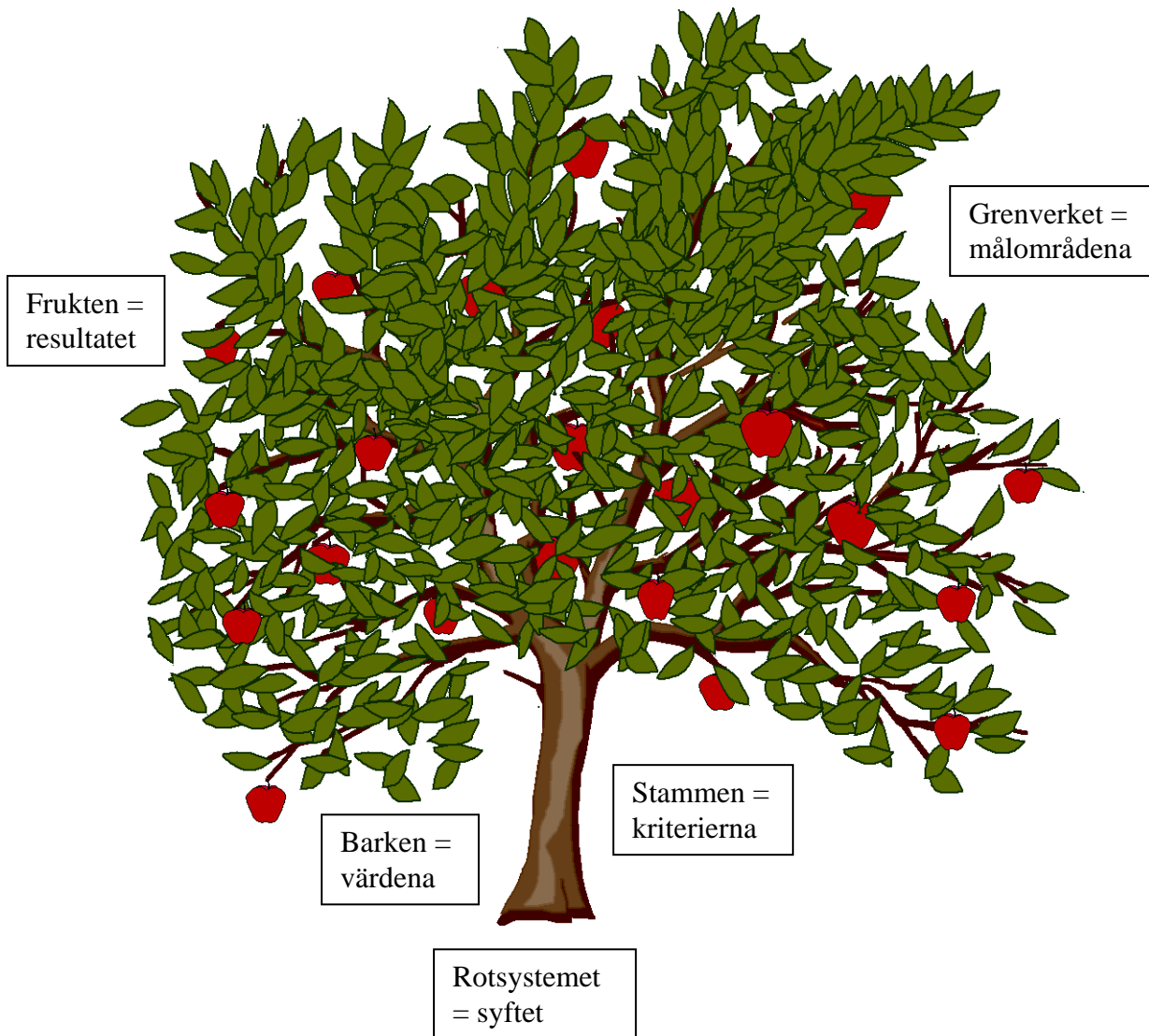

Antaget av årsmötet 2007-12-29

Så här gör vi skillnad

– styrdokument för Nduguföreningens utvecklingssamarbete

Så här gör vi skillnad består av fyra delar: *Syfte*, *Övergripande mål per målområde*, *Kriterier* och *Värden*. De olika delarna ska inte betraktas som isolerade från varandra, utan snarare som sammanbundna delar av en helhet. Det innebär i praktiken att resonemang kring skilda aspekter av en och samma fråga stundtals återkommer inom olika delar av dokumentet. För att bättre förstå hur de fyra delarna förhåller sig till varandra kan man likna Nduguföreningens utvecklingsarbete vid ett träd.

Nduguföreningens *syfte* bildar utgångspunkt för arbetet, ger det stadig förankring och är en källa till kontinuerlig näring - likt trädets *rotsystem*. *Kriterierna* utpekar i mer konkreta ordalag hur arbetet ska bedrivas och ger således biståndsarbetet dess principiella form - likt *stammen* på trädets. *Värdena* anger de förhållningssätt som ständigt bör genomsyra eller omge biståndsarbetet - likt *barken* omger trädets. De olika *Målområdena*, slutligen, kan liknas vid det grenverk som skjuter ut från stammen, omges av barken och hämtar näring och stadga ur rotsystemet. Från grenarna tar sedan frukter form vilket får illustrera hur vi inom de olika målområdena strävar efter att leverera konkreta resultat i form av minskad fattigdom.

1. Om *Så här gör vi skillnad*

Så här gör vi skillnad anger målsättningar och riktlinjer för Nduguföreningens utvecklingssamarbete i Kizagaområdet, Tanzania och fungerar som ett styrdokument för styrelse, arbetsgrupper och enskilda funktionärer. Det fastställs av årsmötet och gäller tills vidare.

2. Nduguföreningens syfte

Nduguföreningens syftesparagraf

Nduguföreningen vill tillsammans med invånare och lokala aktörer i byn Kizaga och omgivande byar i Tanzania, verka för att ge enskilda människor hopp, framtidstro och verkliga möjligheter till ett liv utan fattigdom. Arbetet bedrivs främst inom målområdena utbildning, miljövard, vattenförsörjning, hälso- och sjukvård samt landsbygdsutveckling. Lokalbefolkningens behov i Tanzania står i centrum för föreningens insatser. Utvecklingsinsatserna präglas av ömsesidighet mellan Nduguföreningen och lokala aktörer, såväl vid utformningen som i genomförandet. Långsiktig hållbarhet utgör en ledstjärna i utvecklingssamarbetet. Nduguföreningen är politiskt och religiöst obunden.

Under rubrikerna nedan utvecklas och preciseras vad vi menar med de olika delarna av syftesparagrafen. Sammantaget ger det en bild av Nduguföreningens utgångspunkter och ändamål.

Vi gör det tillsammans

Den grundläggande utgångspunkten för vårt arbete i Kizagaområdet är att det sker tillsammans med lokalbefolkning, lokala myndigheter och andra aktörer i området. I samarbetet bidrar vi med olika typer av resurser, kunskaper och erfarenheter. Gemensamt bildar dessa resurser och kunskaper ett starkt redskap för att bekämpa fattigdomen i Kizagaområdet.

Det här menar vi med fattigdom

Fattigdom är, som vi ser det, en brist på trygghet och frihet i det egna vardagslivet. Fattigdomen innebär en stor sårbarhet inför det oväntade och små valmöjligheter i vardagslivet och inför framtiden. Fattigdom är brist på makt och materiella tillgångar och den yttrar sig i att grundläggande behov och mänskliga rättigheter inte kan tillgodogöras. Fattigdomen är mångdimensionell och tar sig därför många olika uttryck. Några olika dimensioner har vi försökt fånga i Nduguföreningens fem målområden.

Nduguföreningen arbetar utifrån uppfattningen att dessa olika dimensioner samverkar. Brist på grundläggande hälso- och sjukvård ger sämre hälsa, som ger lägre inkomster, som omöjliggör skolutbildning för barnen. Och omvänt: bättre utbildning ger högre produktivitet, som ger högre inkomster, som ger ökad tillgång till hälso- och sjukvård, som ger bättre hälsa. Vi tror att fattigdomen bekämpas mest effektivt om sambanden mellan dimensionerna utnyttjas genom att insatser görs inom flera områden samtidigt. Ibland kan man skilja mellan

fattigdomens orsaker och dess symptom. Nduguföreningens utgångspunkt är att i första hand bekämpa fattigdomens orsaker, men vid vissa tillfällen är det nödvändigt att också bemöta symptom för att rädda liv och lindra omedelbart lidande.

Förbättring för enskilda människor är alltid målet – men det nås på olika sätt

Nduguföreningens arbete strävar efter att bidra till förbättringar för enskilda människor som lever i fattigdom. Det är alltid en förändring för den *enskilde* som är motivet för en utvecklingsinsats inom Nduguföreningen. Men människor lever inte sina liv enskilt – vi lever dem i ständigt och ofrånkomligt beroende av varandra. Vi behöver ofta varandra för att åstadkomma förbättring. Därför bedrivs arbetet tillsammans med lokala aktörer på olika nivåer. Ibland riktar sig en insats direkt till enskilda människor (t.ex. mikrokrediter för småföretagande), ibland till en grupp (t.ex. kvinnogruppen i Kizaga), och ibland till lokalsamhällets institutioner (t.ex. bidrag till sjukstugeprojektet som drivs av byn och distriktet i området). På vilken nivå en insats ska göras måste bedömas från fall till fall och avgörs bland annat av typen av behov och tillgängliga resurser. Insatsen görs på den nivå där den bedöms ha bäst effekt och vara mest hållbar.

Hopp och framtidstro frigör förändringskraft

Ytterst vill Nduguföreningen tillsammans med lokala aktörer ge enskilda människor verkliga möjligheter till ett liv utan fattigdom. Spridandet av hopp och framtidstro är viktiga steg på vägen dit. Det är genom hoppet och tron på framtiden som vi antar att vår egen roll i världen är meningsfull och att det går att göra livet – mitt eget och andras – lite bättre. Ett hoppets perspektiv på livet är en bra grogrund för att åstadkomma förändring. Genom hopp och framtidstro frigörs kraft för förändring. I praktiken tar detta sig t.ex. uttryck i att tillgång till utbildning förutom värdefulla kunskaper också bibringar ett hopp om ett framtida liv med mer makt över den egna vardagen. Det kan också handla om att en mikrokredit förutom att möjliggöra en viktig investering i jordbruket ger en känsla av framtidstro på en högre inkomst för att möjliggöra ett husbygge eller fler skolböcker till barnen.

Värdemässigt jämlika – därför arbetar vi ömsesidigt och långsiktigt

Alla människor är moraliskt och värdemässigt jämlika. Detta gäller naturligtvis också i samarbetet mellan Nduguföreningen och invånare och lokala aktörer i Kizagaområdet; om detta får det aldrig råda något tvivel. Sett ur ett maktperspektiv är däremot Nduguföreningens relation till lokala aktörer inte alltid jämlik. Ibland har lokala aktörer mer makt än Nduguföreningen men i allmänhet har vi mer makt jämfört med våra samarbetspartners. Detta är en konsekvens av att Nduguföreningen bidrar med merparten av resurserna och att det är hos lokala aktörer och invånare som förändringen ska ske – det är dessa som utgör målgruppen. Målgruppen är mer beroende av insatserna och därmed mer sårbar. Med mer makt följer också större ansvar. Genom att vi arbetar ömsesidigt och långsiktigt minskar beroendet och sårbarheten. När insatserna utformas och genomförs genom att flera aktörer bidrar sprids makten och hållbarheten ökar. Ett ömsesidigt arbetssätt bidrar till långsiktig hållbarhet genom att ett stort mått av ansvarstagande och ägarskap fördelas lokalt. Att visa varandra ömsesidig respekt är ett nödvändigt uttryck för vår värdemässiga jämlikhet.

Obunden – behoven och våra värderingar styr

Nduguföreningen är religiöst och politiskt obunden. Obundenheten är en viktig princip för att säkerställa att det är lokalbefolkningens behov och vår gemensamma strävan efter goda utvecklingsinsatser för att möta dessa behov som ska styra. Det är alltid den minskade fattigdomen för den enskilde, oavsett religiös eller politisk tillhörighet, som står i centrum. I kampen mot fattigdomen välkomnar Nduguföreningen alla goda krafter.

3. Övergripande mål för utvecklingssamarbetet

Här nedan fastställs övergripande målsättningar för vart och ett av Nduguföreningens fem målområden. Dessa målsättningar bryts ned i mätbara delmål i de årliga verksamhetsplanerna som fastställs av årsmötet.

Nduguföreningen arbetar för att...

Utbildning

- ge fler barn och ungdomar möjlighet till grundläggande utbildning.
- öka kvaliteten inom skolväsendet.
- öka allmänhetens kunskapsnivå kring det samhälle de lever i och därigenom stärka deras förutsättningar att påverka det.
- uppmuntra att kunskaperna hos de som deltagit i Nduguföreningens utbildningsinsatser förs vidare till andra i lokalsamhället.

Miljövård

- förebygga miljöproblem som uppstår som en konsekvens av lokala levnadsmönster
- uppmuntra till satsningar på miljövänliga energikällor
- stärka lokalbefolkningens beredskap att hantera följderna av ett förändrat klimat.

Vattenförsörjning

- förbättra tillgängligheten till och kvaliteten på det vatten hushållen använder.
- sprida medvetenhet om god vattenhantering.

Hälso- och sjukvård

- bidra till att en grundläggande hälso- och sjukvård etableras i Kizagaområdet.
- bidra till en förbättrad mödra- och barnavård i Kizagaområdet.
- öka allmänhetens kunskapsnivå kring utbredda sjukdomars påverkan, samt hur de kan förebyggas och behandlas.

Landsbygdsutveckling

- stimulera till ett mindre sårbart jordbruk med högre produktion.
- främja småskaligt företagande som ger enskilda människor varaktigt högre inkomster

4. Kriterier för utvecklingsinsatser

Introduktion

Nduguföreningens kriterier för utvecklingsinsatser fyller två huvudsakliga funktioner: en *formgivande* och en *selekterande*. Kriterierna är formgivande i bemärkelsen att de ger vägledning för hur föreningens biståndsinsatser ska utformas. De anger vilka perspektiv som bör iaktas och vilka resonemang som bör föras under den process då föreningens biståndsinsatser får sin gestaltning. Kriterierna är selekterande i bemärkelsen att de bildar rättesnöre för bedömningen av huruvida ett föreslaget projekt är i linje med Nduguföreningens övergripande biståndsfilosofi.

Valet och utformningen av de sex biståndskriterierna har gjorts utifrån Nduguföreningens syftesparagraf. Kriterierna är därmed närmast att betrakta som det verktyg med vars hjälp sådana biståndsprojekt väljs ut och designas som är förenliga med Nduguföreningens syftesparagraf.

Det råder ingen inbördes värdehierarki mellan de sex kriterierna. Målsättningen är istället att varje enskild biståndsinsats ska klara av att uppfylla samtliga sex kriterier. Vid olika insatser kan vissa kriterier uppmärksammas mer än andra men samtliga kriterier bör betraktas som lika relevanta komponenter i strävan efter ett framgångsrikt utvecklingssamarbete.

Under vissa särskilda omständigheter bedriver Nduguföreningen katastrofbistånd. Sådana insatser faller utanför ramarna för det långsiktiga utvecklingssamarbetet och vid dessa kan därför avsteg göras från kriterierna nedan. Detta motiveras av att katastrofbistånd, under vissa omständigheter, är nödvändigt för att rädda liv och lindra omedelbart och oacceptabelt lidande.

A. Insatsen ska syfta till att förbättra fattiga människors livsvillkor

Detta är i någon bemärkelse Nduguföreningens allra mest grundläggande kriterium. Alla insatser ska ytterst bidra till bättre livsvillkor för enskilda människor. Då beslut tas för en specifik insats ska man i beslutsunderlaget tydligt kunna följa de resonemang och argument som presenterats för hur insatsen förväntas bidra till att förbättra fattiga människors livsvillkor. Det ska också framgå på vilken nivå (sambälls- eller individnivå) insatsen i första hand kommer att verka, samt om det är fattigdomens orsaker eller konsekvenser som i första hand angrips.

B. Lokala aktörer ska vara delaktiga vid utformningen och/eller vidareutvecklingen av en insats

Utgångspunkten är att lokala aktörer ska vara med vid utformningen av varje insats om än på olika sätt och i varierande omfattning. Därigenom tillgodogörs lokala perspektiv och kunskaper och lokalt ägarskap främjas. Vid de tillfällen då lokala aktörer endast i lägre grad kan vara med och *utforma* en specifik insats ska särskild vikt fästas vid att de tar aktiv del i det betydelsefulla arbetet med att *utvärdera* och *vidareutveckla* insatsen. Graden och formen av delaktighet och dialog måste få tillåtas variera beroende på typ av insats och aktuella förutsättningar. I och med detta kriterium fastställs emellertid att de lokala aktörerna på ett aktivt sätt ska finnas med i någon del av processen.

C. Insatsens förverkligande ska förutsätta ett mått av delaktighet från lokalbefolkningen och/eller lokala myndigheter

Den lokala delaktigheten är inte bara av stort värde vid utformningen och utvärderingen, utan också vid själva *förverkligandet* av varje enskild insats. Denna delaktighet kan och bör dock tillåtas att variera. Det kan röra sig om allt ifrån en mer lågaktiv medverkan i form av medfinansiering, till en mer högaktiv delaktighet i form av konkreta arbetsinsatser. En viktig poäng finns i att göra många delaktiga hellre än bara ett fåtal individer. I mer komplexa projekt finns det ett värde i att flera olika nivåer medverkar på något sätt. Utgångspunkten är att så många som möjligt i proportion till dem som berörs av insatsen ska vara delaktiga. Motiveringen är att insatsen då i högre grad kan förväntas uppfattas som lokalbefolkningens egen.

När det lokala engagemanget återfinns på myndighetsnivå ska Nduguföreningen i första hand använda sig av redan existerande institutioner snarare än att bygga upp parallella system. Samarbetet ska vid sådana tillfällen sträva efter att stimulera och stötta dessa institutioner samt genomföras på ett sätt som uppmuntrar till samtal och demokratiska arbetsmetoder.

D. Insatsen ska uppvisa långsiktig hållbarhet i både intern och extern bemärkelse

Principen om långsiktig hållbarhet är grundläggande för att Nduguföreningens biståndsinsatser ska kunna göra skillnad även i ett längre perspektiv. En viktig distinktion är den mellan *intern* och *extern* hållbarhet.

Intern hållbarhet definieras som att Nduguföreningen ska ha täckning för att stödja varje enskild insats så länge som detta behövs. Ett åtagande som gäller såväl ekonomiskt som arbetsinsatsmässigt.

Extern hållbarhet definieras som att Nduguföreningen ska utforma varje enskild insats så att lokala myndigheter/aktörer inte undanträngs, samt på ett sådant sätt att dessa i ett senare skede är kapabla att själva ta över verksamheten. Nduguföreningen behöver inte nödvändigtvis ha utformat en detaljerad utfasningsplan redan då en insats påbörjas. Men övergripande resonemang måste redan i detta skede ha förts kring hur vi på lång sikt ska kunna göra oss uthålliga.

E. Insatsen ska sättas in i föreningens verksamhet som helhet

Styrelsen bär ansvaret för att varje ny insats blir bedömd ur ett helhetsperspektiv. Hänsyn ska härvidlag alltid tas till hur den föreslagna insatsen kan tänkas inverka på redan pågående insatser. Negativa effekter ska kunna motiveras av den föreslagna insatsens förtjänster.

Nduguföreningen ska vidare sträva efter att vara verksam inom samtliga föreningens fem målområden. En sådan bredd är viktig av åtminstone två skäl. Dels eftersom våra olika målområden berör skilda dimensioner av fattigdomsbegreppet och därmed inte var för sig förmår bidra till fattigdomsbekämpning av tillfredställande omfattning. Dels eftersom insatser inom olika målområden kan förväntas verka ömsesidigt förstärkande, d.v.s. kan förväntas samspela på ett sätt som gör att effekterna av enskilda insatser förstärks. Effektiva insatser inom samtliga målområden kan enligt denna logik sammantaget förväntas ge en större fattigdomsbekämpande effekt än enskilt mer effektiva insatser inom *ett* målområde

F. Biståndseffektivitet ska eftersträvas

Detta kriterium grundar sig i värdet av så god utdelning som möjligt i förhållande till insatsens storlek. Med andra ord ska insatsen bedömas utifrån hur god fattigdomsbekämpande effekt varje satsad biståndskrona ger. Den givna målsättningen är största möjliga effekt - i såväl kvantitativt som kvalitativt hänseende - per satsad krona. Sådana effektivitetsbedömningar är dock i praktiken svåra och de bygger i hög grad på osäkra antaganden. Men som riktmärke är detta kriterium viktigt för att på ett effektivt sätt bekämpa fattigdomen.

Med hänsyn till vad som sägs i *kriterium E* om den ömsesidiga förstärkningsmekanismen bör det klargöras att maximal fattigdomsbekämpande effekt inte är detsamma som maximal inkomstförstärkande effekt för den enskilde individen. Detta följer av Nduguföreningens uppfattning att fattigdom inte är liktydigt med brist på pengar. Att möjliggöra för enskilda människor att skaffa sig högre inkomst är ett viktigt medel för att bekämpa fattigdomen men det är inte det enda. Den fattigdomsbekämpande effekten ska ses i detta mångdimensionella perspektiv som ger vid handen att det finns ett egenvärde i att verka inom samtliga fem målområden.

5. Övergripande värden i utvecklingssamarbetet

Värdena anger en inriktning och ska genomsyra vår verksamhet. Om det uppstår konflikter mellan olika värden tar styrelsen ställning till vad som ska prioriteras i det aktuella fallet. Det finns ingen på förhand given inbördes hierarki mellan värdena.

Ömsesidighet

Nduguföreningen och lokala aktörer ska utforma och genomföra insatserna i en anda av ömsesidighet. Ömsesidigheten innebär att det ska ske ett samspel och att alla inblandade parter ska bidra i arbetet. Alla centrala avgöranden ska ske efter en ömsesidig dialog mellan Nduguföreningen och lokala aktörer. Ömsesidigheten innefattar att olika parter perspektiv tillmäts olika betydelse beroende på frågan. Om det exempelvis gäller behovsanalys eller insatsen från lokalbefolkningen väger lokala aktörers uppfattning tyngre medan Nduguföreningen har ett visst företräde när det gäller sådana frågor som hur utbetalt bistånd ska redovisas eller hur långvarig vår insats kan vara. Samarbetet och dialogen mellan Nduguföreningen och lokala aktörer ska alltid präglas av en ömsesidig respekt.

Flexibilitet

Nduguföreningen ska kunna hantera och anpassa sig till uppkomna situationer och utforma insatser som leder från verklighet till mål. Detta kräver flexibilitet, som därför utgör en av föreningens ledstjärnor.

Långsiktighet

För att främja långsiktighet ska Nduguföreningens beslut vara välgrundade och tydliga samt väl förankrade i vår syftesparagraf. Genom att på detta sätt ge föreningens arbete en väl

utstakad kurs visar vi såväl pålitlighet som tydlighet kring var vi står. Nduguföreningen arbetar utifrån uppfattningen att hållbar fattigdomsbekämpning ofta är tidskrävande och måste planeras och utföras med tålmodighet. Eftersom enskilda människors livsvillkor påverkas av Nduguföreningens insatser är ett långsiktigt och hållbart perspektiv ett nödvändigt uttryck för en grundläggande respekt inför dessa individer.

Jämställdhet

Nduguföreningen ska sträva efter jämställdhet mellan män och kvinnor ifråga om tillgång till bistånd, inflytande över beslut och medverkande vid insatsernas genomförande. Strävan efter jämställdhet motiveras både utifrån jämställdhet som ett egenvärde – ett gott samhälle förutsätter jämställdhet mellan män och kvinnor – och det faktum att jämställdhet leder till att kunskap och resurser bättre tas tillvara som ett medel i kampen mot fattigdomen.

Ekologisk hållbarhet

Nduguföreningen ska sträva efter att verka på ett ekologiskt hållbart sätt. Med detta avses att vi oberoende av insats ska undvika att förorsaka miljöproblem och sträva efter lösningar som är ekologiskt hållbara. Grundtanken är att det liv vi lever idag inte får äventyra morgondagens möjligheter till liv.

Religiös och politisk obundenhet

Nduguföreningen ska vara religiöst och politiskt obunden. Detta innebär att såväl utformningen och genomförandet som tillgången till biståndsinsatserna inte påverkas av religiös eller politisk tillhörighet. Vid samarbete med lokala myndigheter och politiska organ i Kizagaområdet ges den politiska majoriteten förtroende som samarbetspart. Det är en konsekvens av lokala politiska processer och inte ett uttryck för en särbehandling från Nduguföreningens sida.

Vid insamling av biståndsmedel i Sverige innebär obundenheten att innehållet eller inriktningen på verksamheten inte får påverkas av samarbete med politiska eller religiösa aktörer. Obundenheten innebär dock inte att vi avstår från samarbete med eller bidrag från politiska eller religiösa aktörer.